

Podstawowe zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej

Nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest osobiście z wyłączeniem użycia środków komunikowania się na odległość przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach przez działającego z ich upoważnienia aplikanta adwokackiego lub radcowskiego. W punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe porad udzielają także doradcy podatkowi – w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana osobom uprawnionym według kolejności zgłoszeń w danym dniu. Osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej może ustalić z ważnych powodów inną kolejność.

Dla kogo nieodpłatna pomoc prawna

Ustawa zakłada, że darmową pomoc prawną (na etapie przedsądowym) otrzymają:

1. **młodzież do 26. roku życia** - na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość;
2. **osoby fizyczne, którym w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej** na podstawie ustawy o pomocy społecznej – po przedłożeniu oryginału albo odpisu decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej lub zaświadczenia o udzieleniu świadczenia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej składa pisemne oświadczenie, że nie wydano wobec niej decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia;
3. **osoby, które ukończyły 65 lat** - na podstawie dokumentu stwierdzającego tożsamość;
4. **osoby posiadające ważną Kartę Dużej Rodziny**, - po przedstawieniu ważnej Karty Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
5. **kombatanci** – po przedstawieniu zaświadczenia, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
6. **weterani** – po przedstawieniu ważnej legitymacji weterana albo legitymacji weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa;
7. **osoby, które w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazły się w sytuacji zagrożenia lub poniosły straty, zagrożeni lub poszkodowani katastrofą naturalną, klęską żywiołową lub awarią techniczną** - po złożeniu oświadczenia, że zachodzi co najmniej jedna z wymienionych okoliczności;
8. **kobiety w ciąży** - po przedstawieniu dokumentu potwierdzającego ciążę.

Osobie uprawnionej, o której mowa w pkt 1-8, wymagającej niezwłocznego uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej w przypadku sytuacji kryzysowej lub zdarzenia losowego, nieodpłatna pomoc prawna jest udzielana na podstawie pisemnego oświadczenia, że jest ona uprawniona do jej uzyskania, a z uwagi na sytuację kryzysową lub zdarzenie losowe nie jest w stanie przedstawić wymaganych dokumentów. Oświadczenia, o których mowa, osoba uprawniona składa udzielającemu nieodpłatnej pomocy prawnej pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „ Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Co obejmuje nieodpłatna pomoc prawna

Pomoc prawna polega na:

- poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach;
- wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania dotyczącego jej problemu prawnego;
- pomocy w sporządzeniu wymagającego wiedzy prawniczej projektu pisma w zakresie niezbędnym do udzielenia pomocy, z wyłączeniem pism procesowych w postępowaniach przygotowawczym lub sądowym i pism w postępowaniu sądowo-administracyjnym;
- sporządzeniu projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Jakiego zakresu prawa dotyczy nieodpłatna pomoc prawna

Uprawnieni mogą uzyskać informacje w zakresie: prawa pracy, przygotowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej, prawa cywilnego, spraw karnych, spraw administracyjnych, ubezpieczenia społecznego, spraw rodzinnych, prawa podatkowego z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, związanym z ciążą i urodzeniem dziecka, w szczególności praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych (dotyczy wyłącznie kobiet w ciąży).

Pomoc nie będzie obejmowała spraw z zakresu prawa celnego, dewizowego, handlowego i działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowywania do jej rozpoczęcia.